

สารบัญ

หน้า

คำนำ	
สารบัญ	
สารบัญตาราง	
สารบัญภาพ	
บทที่ 1 บทนำ	
1. ความเป็นมา	1
2. วัตถุประสงค์	1
บทที่ 2 ภาพรวมเศรษฐกิจภาคเหนือตอนบน	5
1. ภาพรวมเศรษฐกิจ	5
2. เศรษฐกิจรายสาขาของภาคเหนือตอนบน	6
3. การกระจายการพัฒนา	8
4. แนวโน้มเศรษฐกิจในภาพรวมและเศรษฐกิจสาขาเกษตรกรรม	10
บทที่ 3 สถานการณ์ปัจจุบัน และแนวโน้มของสินค้าเกษตร	19
1. การนำเข้าและส่งออกสินค้าเกษตร	19
2. ประเทศคู่แข่ง : สถานภาพและศักยภาพ	21
2.1 ชูนาน	21
2.2 เมียนมาร์	24
2.3 สปป. ลาว	30
2.4 เวียดนาม	39
3. ผลกระทบของ GMS ต่อภาคเหนือตอนบน	46
บทที่ 4 ศักยภาพของภาคเหนือตอนบน : ระบบพืชแหล่งปลูก และเขตเกษตรนิเวศ	49
1. ระบบการปลูกพืช	49
2. แหล่งปลูกพืชสำคัญ	55

3. เขตเกษตรนิเวศน์ระบบการผลิตพืช	76
3.1 ที่ราบสูงแม่ฮ่องสอน / ดาก	76
3.2 ที่ราบลุ่มเขาที่สลับซับซ้อนของอนุภาคภาคเหนือตอนบน	78
3.3 ที่ดอนน่าน / แพร่	79
บทที่ 5 โอกาสการพัฒนาพืชแข่งขันเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการเกษตร	81
1. กลุ่มพืชที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง	81
2. กลุ่มที่มีศักยภาพในการขยายตัวในระดับ GMS และกลุ่มที่ปรับตัวได้ดี ในภาคเหนือตอนบน	81
3. กลุ่มที่มีศักยภาพแข่งขันใน GMS ต่ำ	81
บทที่ 6 โครงการปรับระบบการผลิต	87
1. โครงการปรับระบบข้าวเพื่อการส่งออก	87
2. โครงการไม้ผลเมืองร้อนเพื่อการส่งออก	93
3. โครงการปรับระบบการผลิตถั่วเหลืองเพื่อความต้องการ อุตสาหกรรมภายในประเทศ	106
4. โครงการปรับระบบพืช : หมอและกระเทียม	110
5. โครงการความร่วมมือด้านเกษตรกับกลุ่ม GMS	113
บรรณานุกรม	120

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. มูลค่าสินค้าเกษตรที่มีการนำเข้าจากไทยของประเทศไทย และมณฑลยูนนาน	20
2. สถิติเปรียบเทียบไทยพร้อมทั้งภาคเหนือและภาคเหนือตอนบน กับมณฑลยูนนาน	22
3. พื้นที่ที่สามารถใช้ในการเพาะปลูกได้ปี พ.ศ. 2539	25
4. พื้นที่ปลูกและผลผลิตข้าวของสหภาพพม่า	25
5. ลักษณะการใช้ที่ดินของ สปป. ลาว ปี พ.ศ. 2532	32
6. พื้นที่ชลประทานของ สปป. ลาว รายจังหวัด ปี พ.ศ. 2358	35
7. รายชื่อและประเภทกิจกรรมของบริษัทคนไทยใน สปป. ลาว	37
8. การส่งออกข้าวออกเวียดนาม ช่วงปี 2533-41	40
9. เขตนิเวศ-เศรษฐกิจ และระบบการผลิตทางเกษตรของเวียดนาม	42
10. ปริมาณและมูลค่าการส่งออกพืชสำคัญของไทย ปี 2525	49
11. การเปลี่ยนแปลง และการขยายตัวของพื้นที่ปลูกข้าวและพืชไร่ชนิดต่าง ๆ รวมทั้งพืชผักและพืชหัวสำคัญบางชนิดระหว่าง ปี 2505-35	51
12. การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ปลูกข้าวและพืชเศรษฐกิจต่างๆ ของภาคเหนือตอนบน ระหว่างปี 2525 / 26 และ 2538 / 39	56
13. ปริมาณการผลิตพืชสำคัญรายจังหวัดภาคเหนือตอนบน	57
14. พื้นที่ปลูกข้าวนาปีของภาคเหนือตอนบน ปี 2537 / 38	59
15. ปริมาณการผลิตข้าวนาปี และการบริโภคของภาคเหนือตอนบน	59
16. การผลิต ความต้องการบริโภคภายใน และการนำเข้าถั่วเหลือง	64
17. การเปรียบเทียบศักยภาพการผลิตถั่วเหลืองของไทยกับประเทศผู้ผลิตที่สำคัญปี 2537/38	64
18. การเปรียบเทียบผลผลิตต่อไร่ และต้นทุนการผลิตถั่วเหลืองของไทยและสหรัฐอเมริกา	65
19. แหล่งผลิตกระเทียม หอมหัวใหญ่ และหอมแดง ของภาคเหนือตอนบน	67
20. เป้าหมายการผลิตไม้ดอกของโครงการหลวงในระยะปี 2541-44	70
21. พื้นที่ปลูกและปริมาณการผลิตไม้ผลและพืชยืนต้นของภาคเหนือตอนบนปี 2538	72
22. พื้นที่ปลูกนาปีแยกเป็นประเภท ข้าวเจ้า และข้าวเหนียว ของจังหวัดเชียงรายและพะเยา ปี 2537 / 38	90

กนก ฤกษ์เกษม และลือชัย จุลาสัย. 2544. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจภาคเหนือตอนบน เศรษฐกิจ

การเกษตร : ระบบการผลิตพืช. โครงการวิจัยชุดการพัฒนาเศรษฐกิจภาคเหนือตอนบนประเทศไทย.

กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

23. สัตว์ส่วนของพันธุ์ข้าวนาปีที่ใช้ปลูกในจังหวัดเชียงราย และพะเยา	91
24. ผลผลิตและปริมาณการผลิตข้าวของจังหวัดเชียงราย และพะเยา ปี 2537 / 38	92
25. การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ปลูกลำไยของจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ปี 2536-39	97
26. การกระจายตัวของลำไยพันธุ์ที่มีคุณภาพของพื้นที่โครงการ	98

สารบัญญภาพ

รูปที่	หน้า
1. แผนที่แสดงเขตภูมิอากาศ และความสูงของมณฑลยูนนานที่มีอากาศร้อน (Tropical Zone) และอบอุ่น (Sub-tropical Zone)	23
2. เขตปลูกข้าวของประเทศเมียนมาร์	29
3. แผนที่แสดงการใช้ที่ดิน โดยอาศัยสัดส่วนของพื้นที่ไรต่อพื้นที่นาเป็นตัวชี้วัด	31
4. แผนที่แสดงความแตกต่างพื้นที่ผิวของประเทศเวียดนาม	44
5. แผนที่แสดงศักยภาพของพื้นที่การปลูกลำไยของประเทศเวียดนาม	45
6. ระบบพืชในเขตนานาชาติของภาคเหนือตอนบน	52
7. ระบบพืชในกลุ่มธัญพืช (“ปง”) และที่ดอนอาศัยน้ำฝน	54
8. การกระจายตัวของถั่วเหลือง และการใช้ถั่วเหลือง หรือ “สามเหลี่ยม Natto” ของประเทศกลุ่ม GMS	60
9. การขยายตัวของพื้นที่ปลูกถั่วเหลืองของภาคเหนือ และสัดส่วนพื้นที่ปลูกของภาคเหนือตอนบนและตอนล่าง	61
10. แผนที่ของที่ราบลุ่มเชียงใหม่-ลำพูน แสดงลักษณะทางกายภาพ	74
11. แผนที่ของที่ราบลุ่มเชียงใหม่-ลำพูน แสดงโครงการชลประทาน	75
12. แผนที่แสดงเขตเกษตรนิเวศหรือเขตระบบการผลิตพืชของภาคเหนือตอนบน	77
13. สรุปผลการวิเคราะห์ Portfolio เบื้องต้นเพื่อหาทางเลือกในการปรับระบบการผลิตพืชของภาคเหนือตอนบน	85
14. พื้นที่โครงการขยายการผลิตข้าวหอมเพื่อการส่งออก	89
15. การกระจายแหล่งผลิตผลไม้ที่มีคุณภาพของภาคเหนือตอนบน และตอนล่าง	95
16. พื้นที่โครงการไม้ผลเมืองร้อนเพื่อการส่งออก : ลำไย	96
17. พื้นที่โครงการไม้ผลเมืองร้อนเพื่อการส่งออกสำหรับลิ้นจี่	100
18. พื้นที่โครงการไม้ผลเมืองร้อนเพื่อการส่งออก 2 ระบบ	102
19. พื้นที่โครงการผลิตมะขามหวานเพื่อที่มีคุณภาพเพื่อการส่งออก	104
20. พื้นที่ปลูกถั่วเหลืองของภาคเหนือตอนบน	109
21. พื้นที่โครงการปรับระบบพืชที่มี หอม และกระเทียม	111

กนก ฤกษ์เกษม และลือชัย จุลาสัย. 2544. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจภาคเหนือตอนบน เศรษฐกิจ

การเกษตร : ระบบการผลิตพืช. โครงการวิจัยชุดการพัฒนาเศรษฐกิจภาคเหนือตอนบนประเทศไทย.

กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.